A°. 1848. N°. 38.

ARNHEMSCHE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal 's weeks wordt uitgegeven, en wel op Dingsdag, Woensdag, Donderdag, Zaturdag en Zondag, is ƒ5 in de drie maanden.

WOENSDAG 23 FEBRUARI.

De prijs der Advertentiën is, van één tot vijf regels, ƒ1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Advertentiën voor de Courant van den eigen dag moeten bezorgd worden des morgens vóór negen ure. Alle Advertentiën ná negen ure inkomende blijven liggen tot het volgend nommer.

Buitenlandsche berigten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 18 febr. Naar men verzekert, is in de laatste zitting van den Bondsdag alhier het voorstel ter tafel gebragt, om de zaak der Duitsche hertogdommen, die een deel uitmaken van de Deensche monarchie, te verklaren voor eene aangelegenheid van het Duitsche bondgenootschap, en dat hetzelve een afgevaardigde, uit deszelfs midden te kiezen, naar Kopenhage zal zenden, om aldaar vóór de belangen dier hertogdommen te waken en ze te verdedigen.

Keulen, 19 febr. Te Berlijn heerschte dezer dagen eene soort van paniek aan de beurs, ten gevolge van brieven uit Weenen, uit welke zou blijken, dat de bank aldaar zich in groote engelegenheden bevond. Het schijnt, dat de Oostenrijksche regering, ten einde in de buitengewone uitgaven voor de armée te voorzien, een voorschot van 95 millioen aan de bank schuldig is. Men verzekert dan ook, dat de beoogde leening in Rusland zou moeten dienen, om dit voorschot der bank te dekken, doch voegt er bij, dat zich bij de onderhandelingen daaromtrent, belangrijke zwarigheden hebben opgedaan.

ZWITSERLAND.

Van de Zwitsersche grenzen, 16 febr. Het ontwerp van antwoord op de collective nota van Frankrijk, Oostenrijk en Pruissen, gedirigeerd door den afgevaardigde van Zurich, *Furrer*, is bekend geworden. Het bespreekt in het breede al de bepalingen van het traktaat van Weenen, wat betreft Zwitserland, ten einde te bewijzen dat de toenmalige tusschenkomst der mogendheden geen wederkeerig verdrag daarstelde, volgens hetwelk de mogendheden zouden gemagtigd zijn, de voornaamste grondslagen van het Zwitsersche bondgenootschap onder hun opzigt te nemen, en, wanneer zij die in gevaar mogten achten, zich te onttrekken aan de verpligtingen, die zij ten aanzien van Zwitserland hebben op zich genomen.

Voorts bewijst het ontwerp, dat de Landdag aan geen kanton, om het over te laten, zich aan te sluiten aan het eedgenootschap, de verzekering heeft gegeven, dat nooit eenige wijziging in het bondsverdrag zou plaats hebben. Hoewel het eedgenootschap, zegt het ontwerp, getrouw aan zijne geschiedkundige overleveringen, naijverig op zijne bijzondere belangen, verre af is van eene bondgenootschappelijke constitutie te bedoelen, die de souvereiniteit der kantons en het eedgenoodschappelijk karakter van Zwitserland zou vernietigen, meent het echter te moeten waken voor het regt, dat iedere staat toekomt, het regt, namelijk, van zich onbelemmerd te kunnen constitueren, wijlgezien dit regt de grondslag der nationale onafhankelijkheid uitmaakt waarvan het bestuur nooit is afgeweken. Gedreven door dezelfde oorzaken, moet het krachtdadig elk aanbod van bemiddeling, bij de nota vermeld, in de aangelegenheden van sommige kantons of in de organisatie van het eedgenootschappelijk verbond, van de hand wijzen.

Wat het vraagstuk betreft of de wijzigingen in het eedgenootschappelijk verbond algemeen of bij eene vooraf bepaalde meerderheid van stemmen der verschillende Standen, moeten daargesteld worden, zegt het ontwerp, dat dit in naauw verband staat met het regt om zijne staatkundige aangelegenheden te regelen, hetwelk zonder tegenspraak aan het eedgenootschappelijk verbond toekomt, zoodat de beslissing gevolgelijk niet tot de bevoegdheid der andere staten kan behooren.

Na aldus de regten van het eedgenootschappelijk verbond te hebben uiteengezet, en op nieuw elke vreemde tusschenkomst in de binnenlandsche aangelegenheden te hebben geweigerd, zegt het ontwerp-adres van antwoord verder, dat bij den Landdag, van eene andere zijde, den vasten wil bestaat, om uit een internationaal standpunt beschouwd, volstrekt geene gegronde reden tot klagten aan de buitenlandsche mogendheden te geven, en bij deze gelegenheid protesteert dezelve tevens plegtig tegen de aantijging, welke Zwitserland als den zetel eener propaganda voorspiegelt, die aan de omverwerping der godsdienstige, maatschappelijke en staatkundige grondslagen der staten, arbeidt.

De Landdag verklaart, dat de overheden der Zwitsersche kantons geene kennis van eene dergelijke propaganda dragen; dat zij ook geen enkelen vlugteling meer kennen op wien het vermoeden zoude kunnen vallen, dat hij door strafbare kuiperijen misbruik maakt van de goedheid van hen, die hem eene schuilplaats verleenen en dat overigens de regeringen met den vasten wil bezield zijn, om zich tegen bedoelingen of plannen te verzetten, welker aard zoowel den ondergang van Zwitserland, als der vreemde staten zouden kunnen na zich slepen.

Dit is de korte inhoud van het door den heer *Furrer* ingediende ontwerp-adres van antwoord, hetwelk zonder wijzigingen door den Landdag is aangenomen.

ENGELAND.

Londen, 19 febr. In de zitting van het Lagerhuis heeft gisteren lord *John Russell* het jaarlijksch verslag van den staat der financiën gedaan. De uitgebreidheid zijner redevoering noodzaakt ons slechts het volgende als de hoofdzakelijke inhoud er van mede te deelen.

Na gehandeld te hebben over de ontzaggelijke afwisselingen in de prijzen der granen, de taks van het disconto en het bedrag van de reserve der Engelsche bank, waardoor de circulatie van het papier geregeld wordt, gedurende de laatste achttien maanden, heeft de eerste lord van de schatkist medegedeeld, dat de ontvangsten volgens de tegenwoordige grondslagen begroot worden op 51,250,000 £, terwijl de goedgestemde uitgaven beloopen 52,315,709 £, zoodat het deficit zoude zijn 1,065,709 £. De kosten van den oorlog met de Kaffers zullen echter 2,411,000 £ bedragen. Lord *John Russell* heeft vervolgens den toestand des lands ten aanzien van de betrekkingen met de vreemde mogendheden nagegaan en de vraag onderzocht betreffende de nationale verdediging, waarover in de laatste tijden zoo veel gehandeld is. Vervolgens overgaande tot de middelen om het deficit te dekken, heeft hij aangekondigd, dat de regering voorstelde het behoud van de belasting op de inkomsten voor nog vijf jaren, te rekenen van april aanstaande en wel met eene verhooging van 3 op 5 pCt. voor een tijdvak van twee jaren, met vrijstelling van Ierland van dezen maatregel. Lord *John Russell* eindigde met de aankondiging, dat deze quaestie aanstaanden maandag over acht dagen in behandeling zoude gebragt worden.

Al dadelijk gaven de voorstellen van de regering aanleiding tot veel discussie. Dezelve werden op onderscheidene gronden bestreden door eenige voorname redenaars. Onder deze behoort in de eerste plaats genoemd te worden de heer *Hobden*, die het voornamelijk wraakte, dat men, om de uitgaven door de inkomsten te kunnen dekken, de laatstgenoemde wilde verhoogen, in stede van, als een voorzigtig particulier, de uitgaven te verminderen. Als verdediger der begrooting trad daarentegen op de kanselier der schatkist, die in eene uitgebreide redevoering aantoonde, dat de inkomsten van het vorige jaar hadden bedragen 53,789,000 £ en alzoo ruim 400,000 £ meer dan de geraamde gewone uitgaven van dat jaar. Hij hoopte, dat spoedig de dag zoude aanbreken wanneer de regering in staat zoude zijn het land van de thans gevraagde verhooging der *income-tax* weder te ontlasten. In het vorige jaar had bijna ieder artikel van uitvoer eene belangrijke verhooging ondergaan.

Ook lord *Palmerston* nam eenigermate de verdediging der regering op zich, vooral op het stuk der vermeerdering in de middelen van verdediging, waarna de vergadering besloot de geheele quaestie op den door lord *John Russell* gevraagden dag in behandeling te nemen.

— De voorgestelde vermeerdering der *income-tax* is het onderwerp van alle gesprekken in de city.

Lord *John Russell* is gisteren avond naar het Parlement gegaan, als een offerdier naar het altaar, en is verpligt geweest de zondebok te worden voor het kwaad, waar hij onschuldig aan is, en dat, indien de oorzaak al in een of ander ministerie gezocht moet worden, zeker niet aan het zijne te wijten is. Een ieder verwachtte ongunstige resultaten te hooren, die echter veeleer in de hand dan uit de hand gevallen zijn. De wijze, waarop de voordragt door de Gemeenten ontvangen is, is echter de ongunstigste, die men zich kan herinneren. Dat de protectionnisten klaagliederen zouden aanheffen, is natuurlijk, en d'*Israëli* heeft zich onderscheiden door eene rede, die ditmaal meer waarheid dan spotternij behelst, en die, in aanmerking genomen de omstandigheden, vrij billijk is omtrent lord *John Russell*. Die van *Baring*, hoewel kort, was krachtig en wordt voor zeer goed gehouden. Doch *Hume* en andere liberalen zijn evenzeer in lijnregte oppositie gekomen. Sir *R. Inglis* alleen heeft, om de wille der nieuwigheid, zoo als hij zeide, zijne ondersteuning gegeven aan de voordragt van het gouvernement, wijl geen mensch het deed; een motief, dat naar brandewijn en water riekt. Intusschen geloof ik, dat lord *John*, die zeer ter neder geslagen scheen, al het kwaad, dat bijeen te zamelen was, vereenigd heeft voor gisteren avond, om naderhand slechts de ligtzijde te hebben, en dat hij zich in allen geval verdienstelijk gemaakt heeft door openhaarheid en opregtheid, hetgeen altijd het beste is.

De *income-tax* van 5% is hard, en nog harder wanneer er geen uitzigt bestaat op vermeerdering van inkomen. Ondertusschen bouwt het ministerie op eene herleving van handel en eene toekomstige welvaart, hetgeen trouwens een eerste vereischte is, als de *income-tax* van eenig nut zijn zal; want indien de thans belastingpligtigen der laagste klasse door achteruitgang van zaken, onder de categorie van belastingvrije komen, moet ten minste een gelijk getal anderen een verdubbeld inkomen genieten om de belasting goed te maken. Wat zal het aan het gouvernement baten, indien iemand die

. . . over £ 500 betaalt, nu 5% over £ 300 betaalt? Alleen op hen, die vaste revenus hebben, valt te rekenen, voornamelijk op alle fondsenhouders, daar de belastingen afgetrokken worden van de rentebetaling. Deze klasse kan, wat de meerderheid betreft, zekerlijk de tax het beste dragen.

De waarborg dien het gouvernement heeft voor de werkelijke inning der belasting, bestaat dus grootendeels in eene vermeerdering van welvaart door herleving van den handel. Maar als dit niet gebeurt, wat moet er dan gebeuren? Wanneer deze terugkomst van welvaart als zeker moet aangenomen worden, had men even zoo goed Exchequerbills kunnen consolideren of een paar millioen meerder in omloop brengen en in betaling aannemen bij de inkomende regten.

— Thans wordt ook verhaald, dat de regering van Washington met den Russischen zaakgelastigde, den heer *Bodino*, eene leening van 20 millioen dollars heeft gesloten, welke in wissels op Londen of Petersburg uit de keizerlijke schatkist zal getrokken worden. De *New-York Herald*, die deze tijding voor niet onwaarschijnlijk houdt, verbindt daaraan allerlei staatkundige redenen.

FRANKRIJK.

Parijs, 18 febr. Ziehier hoe een der meest geachte organen der behoudende partij — de *Revue des Deux-Mondes* — zich over den politieken toestand van Frankrijk uitlaat:

»Na eene beraadslaging van drie weken, na debatten met meer dan gewone levendigheid gehouden, heeft de Kamer eindelijk de verhandelingen over het adres van antwoord ten einde gebragt. Het parlement heeft meer opgewondenheid getoond dan er in het land heerscht. Men beklage zich niet over dit contrast; want dit is één der voordeelen van den constitutionelen regeringsvorm, dat hij alle onrustige bewegingen in de hoogere spheren der staatsmagten zamenvat, terwijl de maatschappij hare gewone en dagelijksche leefwijze voortzet. Dit moet men wel in het oog houden, indien men niet in eene gestadige ongerustheid wil verkeeren en de vrijheid verwenschen. Wat ons aangaat, wij ontwaarden, toen wij die grootsche parlementaire worsteling bijwoonden, op hetzelfde oogenblik dat men in Europa aan alle kanten onze inrigtingen overneemt of navolgt, een gevoel van nationalen trots, bij de opmerking welke uitstekende talenten de vertegenwoordigende regeringsvorm bij ons heeft doen ontstaan. Frankrijk bewaart ook op het spreekgestoelte hetzelfde meesterschap dat het in de letteren en in den oorlog heeft uitgeoefend.

»Welke zijn de politieke gevolgen van den langen parlementairen veldtogt met welken de zitting geopend is? Is het waar, wat een der verstandigste tegenstanders van het kabinet — de heer *de Rémusat* — beweerd heeft, dat de meerderheid gedesorganiseerd is en dat, ten opzigte der hervormingen, het kabinet zelf niet weet wat het wil? In de meerderheid bevinden zich zeer juiste inzigten en zeer kleingeestige beweegredenen, een opregte wil om het welzijn van het land te dienen en te bevorderen, en daarnevens de bekrompene berekeningen van individuele eerzucht en ijdelheid. Gaat het niet zoo met alle groote partijen in vrije landen, die gedurende eenen geruimen tijd het bewind in handen hebben gehad? Die discussiën die de hartstogten in de Kamer zoozeer in beweging hebben gebragt, hebben ontegenzeggelijk dit feit bewezen, dat niemand van de behoudspartij de gedachte aan nuttige hervormingen van zich afstoot. De handelingen der Kamer bewijzen het. Niemand heeft zich tot den verdediger *quand même* der onbepaalde in-stand-houding opgeworpen. Dat men in onze eeuw de ware orde in de maatschappij niet kan bewaren dan door de kiemen van volmaking tot ontwikkeling te brengen, is een dier *loci communes* geworden, die geen tegenspraak meer ontmoeten; doch zoodra men er toe overgaat deze waarheid in praktijk te brengen; zoodra men den aard en de [illegible] der hervormingen gaat onderzoeken, wanneer men zich gaat afvragen, in welke mate zij moeten verleend worden, komt men terstond in strijd met [illegible] moeijelijkheden, vooral indien [illegible] men een begin moet maken, tegen dezelfde [illegible] is die men moet helpen tot stand brengen. In [illegible] meer [illegible] bijzonder spreken. Wat is het speciale punt der quaestie? De Kamer der Afgevaardigden wordt aangezegd, dat zij hare zamenstelling moet veranderen, dat zij zekere elementen uit haar midden moet verwijderen. Is het wonder dat die partij, die meer bijzonder de beginselen van het behoud aankleeft en die er zich vooral op toelegt nuttige hervormingen niet met roekelooze nieuwigheden te verwarren, weifelt en aarzelt, vóór zij eene dergelijke hervorming helpt tot stand brengen? Bood die partij minder onderstanding, zij zou minder bezwaren hebben. Om diezelfde reden verwondert het ons niet dat het ongeduld zich van eenige jonge menschen van diezelfde partij, die nog niet door de ervaringen der praktijk en des levens onderrigt zijn, heeft meester gemaakt. Alsdan twijfelt men aan niets, men scheurt zich wrevelig van het hoofd zijner partij af. Voegen wij nu bij die uitspattingen der jeugd, de minder naïve beweegredenen van anderen, persoonlijke vijandschap, teleurgestelde verwachtingen of afgeslagene vorderingen, dan kunnen wij ons met zeer veel gemak de uittartende houding van eenige hervormers van jonge dagteekening verklaren.

»Sommige hervormingen evenwel, wij moeten het erkennen, zijn zoo dringend noodzakelijk dat alle persoonlijke considerratiën, van welken aard ook, er bij wegvallen. Men kan zich in de politiek niet van hetgeen noodzakelijk is afmaken, omdat het moeijelijk of onaangenaam is. Misschien heeft het kabinet zich wel wat te veel laten terughouden door de, overigens gegronde, bedenking van sommige parlementaire situatiën te zullen krenken. Evenmin heeft het ministerie reeds in het tweede jaar der zitting, tot eenen stap kunnen besluiten, die noodwendig tot de ontbinding der Kamer zou geleid hebben. Het was ook van gedachte dat er niet zoo veel haast bij de zaak was, om de dagen van het parlement van 1846 zoo ontijdig te verkorten. Thans moet het erkennen dat het den tegenstand wat ver heeft gedreven. Wij willen er het ministerie niet hard over vallen, dat het niet in geestdrift ontstoken was over de uitbreiding der parlementaire incompatibiliteiten; maar zekerlijk zou het ongelijk hebben, voor zulk eene quaestie, wij zeggen niet *zijne* toekomst, maar die van de behoudspartij, op het spel te zetten. Men moet voortaan wel begrijpen, het moet een punt zijn waarop men rekenen kan, dat in de aanstaande zitting, ten aanzien van dit onderwerp volledige voldoening zal gegeven worden. Het ministerie zal in de troonrede moeten verkondigen, dat het het initiatief neemt van eene hervorming die door de discussiën van de tribune en de pers reeds lang tot rijpheid is gebragt. Dan zal het openlijk blijken dat de behoudende meerderheid de wil en de kracht heeft onze instellingen te verbeteren, door ze te handhaven, door ze in hare grondslagen en wezenlijke beginselen te verdedigen. Wij zijn overtuigd dat eenige met verstand in de kieswet van 1831 aangebragte wijzigingen, verre van haar omver te werpen haar nog vaster zullen maken. De wet zelve heeft in de politieke zeden van het land wortel gevat. Zij heeft gewoonten, overleveringen, regten doen ontstaan, die van dag tot dag zich verder uitbreiden. Met eenige verbeteringen, zal men haar eene lange toekomst verzekeren."

. . . .

»Wat zou aan de vervulling eener dergelijke belofte in den weg staan? De toestand van Europa? Wij begrijpen dat de bewindslieden niet in voorraad stellige verbindtenissen willen aangaan, met betrekking tot het tijdstip dat men eenen maatregel zal nemen. Maar begunstigt van den anderen kant niet al wat in Europa voorvalt en wordt voorbereid, de geregelde ontwikkeling van het constitutionele Frankrijk van 1830? Eene gematigde vrijheid, de vrijheid hare beste waarborgen zoekende in hare vereeniging met de monarchie, in de nauwe aansluiting tusschen volken en regeringen; dit schouwspel biedt ons zoowel het noorden als het zuiden van Europa. Het is het Fransche charter waarmede men te rade gaat, dat men overneemt; men neemt ons tot model aan, men regelt zijnen koers naar de onze; men blijft staan daar waar wij het anker hebben geworpen. In 1830 schenen wij alleen te staan in Europa; in 1848 wil elk op ons gelijken. Ook de vrede heeft dus zijne propaganda en zijne zegepralen. Door den loop der omstandigheden bevinden wij ons aan het hoofd van alle volken van het vasteland, en zij erkennen het door hunne pogingen om ons op zijde te streven; een benijdenswaardige toestand die, zonder iemand te kwetsen, ons eene buitengewone kracht bijzet. Wij moeten van dit vermogen geen misbruik maken, maar wij moeten het ons met geschiktheid en gematigdheid ten nutte maken. Welke buitenlandsche mogendheid zou het thans in de gedachte komen de volken op te roepen tot eenen kruistogt tegen Frankrijk? Overal schenkt de begeerte naar vrijheid ons bondgenooten, mededingers in de praktijk van het vertegenwoordigend regeringsstelsel. De staatsinrigtingen die allerwege ontstaan zijn even zoovele schilden die ons dekken. Frankrijk's eer en Frankrijk's belang raden het dus voor zijne binnenlandsche politiek eene ernstig gemeende en regelmatige ontwikkeling zijner eigene instellingen en ten opzigte van het buitenland eene houding, die doet blijken van ons vast vertrouwen op de vereeniging van zedelijke en stoffelijke krachten die wij ter onzer beschikking hebben."

Parijs, 19 febr. De minister van binnenlandsche zaken heeft beslist, dat de nationale garden, die onder het defileren op het plein der Tuilleriën, den kreet aanhieven van *leve de hervorming!* voor den raad van discipline teregt zullen staan.

— De administratiën der Noorder- en Orleans-spoorwegen hebben het bevel ontvangen, om ter beschikking van de regering locomotiven en waggons te stellen, en wel in genoegzamen getale, ten einde, des noodig, eene groote menigte troepen naar Parijs te kunnen doen overbrengen.

— Volgens de jongste berigten uit Rome heeft den 8sten te Rome eene groote demonstratie plaats gehad. De prins *Corsini*, senator, heeft uit naam des volks aan den Paus een ministerie uit leeken bestaande gevraagd, waarop de Paus heeft geantwoord, dat een dusdanig ministerie voor het einde der week zoude tot stand komen.

De nieuwe constitutie, welke door pater *Ventura* aan den Paus is onderworpen, berust op de volgende grondslagen: verandering van de bestaande consulta in kamer van afgevaardigden met beraadslagende stem, over alle financiële quaestiën en eenvoudige raadplegende stem voor de overige quaestiën; verandering van het collegie van kardinalen in een soort van hoogerhuis, dat zich niet met [illegible] zaken als de consulta zoude bezig houden, maar slechts een oppertoezigt en jurisdictie hebben over de verschillende takken van bestuur; eindelijk het toevertrouwen van het voornaamste gedeelte der regering aan leeken.

Wanneer eenmaal ook te Rome het vertegenwoordigend stelsel zal ingevoerd zijn, dan zullen niet minder dan 17 millioen Italianen zich in het bezit van den constitutionelen regeringsvorm verblijden.

— Het gerucht der aftreding van den heer *Guizot* en de andere ministers, — hetwelk, tot nadere bevestiging, slechts met omzigtigheid moet ontvangen worden, — is verspreid door wel onderrigte personen, waarvan sommigen zoo verre gingen van te verzekeren, dat de koninklijke besluiten, waarbij de ministers ontslagen worden, nog heden avond in den *Moniteur* zouden verschijnen. Men verhaalde, dat de heer *Guizot* was geroepen bij den koning, welke hem zeide, dat de tegenwoordige omstandigheden zeer kritiek zijn, dat men op spoedige hulp bedacht moest wezen, en een middel, wat dan ook, opsporen. De heer *Guizot* was hierop niet voorbereid, en zou zijn ontslag hebben aangeboden, dat door den koning zou zijn aangenomen, die dadelijk terstond graaf *Molé* en den hertog *de Broglie* heeft laten roepen.

— Zoo wij wel onderrigt zijn, heeft het opstel der laatste paragraaf van het adres, alvorens in den raad definitief vastgesteld te worden, tot een zeer ernstig verschil tusschen de heeren *Hébert* en *Delessert* aanleiding gegeven. De heer prefekt van politie zou van gevoelen geweest zijn, dat men aan het 71ste hervormingsmaal geene meerdere verhindering behoorde toe te brengen dan aan de 70 vorige. Hij verklaarde, zich voor de orde en rust borg te stellen; het kwam hem voor, noch staatkundig noch voorzigtig te zijn, de vraag nopens de wettigheid dier malen in de discussie over het adres te verplaatsen, en dus het debat tusschen de meerderheid en der minderheid zoo hartstogtelijk te maken. Het gevoelen van den zegelbewaarder schijnt echter over dat van den prefekt van politie de overhand behouden hebben, en de heer *Delessert* had hierop zijne

commissie ingeleverd. Deze nederlegging zou reeds in de laatste dagen van december gebeurd zijn; nog heeds zou zij niet ingetrokken wezen, en de heer *Delessert* zou alleen bewilligd hebben, zijne aftreding tot na het houden van het maal uit te stellen.

Binnenlandsche berigten.

Amsterdam, 21 *febr.* Men leest in de *Amsterdamsche Courant*:

Eenigen tijd geleden hebben wij gemeld, dat aan de heeren *Wenckebach* en *van Hall* concessie is verleend tot den aanleg van eenen electro-magnetischen telegraaf tusschen deze stad en het Nieuwe Diep.

Dat deze zaak spoedig tot stand kome is in het belang van onzen handel zeer te wenschen, en wij vertrouwen dat onze reeders, assuradeurs en kooplieden gaarne hunne belangstelling zullen toonen om daartoe mede te werken.

Het is bekend, dat de handel van Hamburg reeds sedert vele jaren eene telegraaf-dienst bezit tusschen die stad en Cuxhaven. Men is echter daar voornemens den gewonen telegraaf door een electro-magnetischen te vervangen.

Ook te Antwerpen is men voornemens een electro-magnetischen telegraaf naar Vlissingen in te rigten, doch de vergunning daartoe is tot nog toe vruchteloos van het Nederlandsch gouvernement gevraagd.

Bremen bezit sedert eenigen tijd zoodanige versnelde communicatie met Bremerhaven.

Uit al deze voorbeelden alleen kan reeds blijken, op hoe hoogen prijs de handel op andere plaatsen het nut van dergelijke inrigtingen waardeert.

Niet onbelangrijk kan het zijn, hier eenige bijzonderheden nopens den telegraaf tusschen Bremen en Bremerhaven over te nemen, welke dezer dagen door de *Weser Zeitung* bekend gemaakt zijn.

Deze telegraaf is in 1846 door eenige kooplieden aangelegd, minder met het doel om daaruit financiële voordeelen te trekken, dan om eene voor den handel nuttige zaak tot stand te brengen.

Evenwel heeft reeds het eerste jaar der onderneming, tegen de verwachting der ondernemers zelve, hun eene matige interest van hun kapitaal opgeleverd. Zoo zeer heeft het algemeen het gebruik van den telegraaf op prijs gesteld.

De werkzaamheden van den telegraaf zijn tweeledig:

1o. De overbrenging van particuliere mededeelingen;

2o. De spoedige opgave te Bremen van te Bremerhaven binnengekomen en uitgezeilde schepen.

Gedurende 1847 werd het volgende getal *particuliere* mededeelingen overgebragt:

3048 berigten van Bremen naar Bremerhaven, inhoudende 51,267 woorden.

3754 berigten van Bremerhaven naar Bremen, inhoudende 58,586 woorden;

voor adressen, dagteekening en onderteekening gemiddeld 10 woorden per berigt (die niet berekend worden) nog 68,020 woorden.

Dus te zamen 6802 berigten met 177,973 woorden, of gemiddeld dagelijks 18 berigten met 490 woorden.

De scheepstijdingen, welke de administratie zelve ontvangt en aan de daarvoor geabonneerden dagelijks twee of drie malen door middel der drukpers bekend maakt, hebben geloopen over 2085 binnengekomen en 1859 uitgezeilde schepen.

De afstand tusschen Bremen en Bremerhaven bedraagt ongeveer 8 Duitsche mijlen. De particuliere berigten waren geregeld binnen 15 minuten na de opgave aan de bureaux verzegeld in handen der geadresseerden afgeleverd.

Rotterdam, 21 *febr.* Naar het zich laat aanzien, zal de landverhuizing naar Noord-Amerika uit Nederland, Wurtemberg en Beijeren nog drukker zijn dan het vorige jaar. Zoo wij een geacht handelshuis hebben hooren verzekeren, zijn er vele scheepsruimten noodig tot het vervoer van passagiers, die bereids met de reeders gecontracteerd hebben, en het aantal contracten uit Groningen, Vriesland, Drenthe, Overijssel en Gelderland beloopt reeds over de duizend.

Het ongeluk met de stoomboot *Phoenix*, waarbij zoovelen onzer landgenooten het leven hebben verloren, noch de ziekten, die in de nieuw gevestigde koloniën heerschende zijn, en waarmede ook zij den onvermijdelijken tol van alle jonge volksplantingen betalen, schijnen afschrik in te boezemen, en het aantal ingezetenen, hetwelk zich besig houdt met hunne vaste goederen te gelde te maken, toont dat de lust ter verhuizing geenszins is afgenomen. De landerijen worden onaangezien den korten termijn, die meestal ter betaling gesteld wordt, gretig genoeg gekocht; minder echter de gebouwde eigendommen, hetwelk nog velen in het vaderland terug houdt. Het is vooral de druk der belastingen, die de schaal bij hunne overwegingen tot het vertrek doet overslaan, maar ook bij velen de wijze van heffing, de last der commiezen en de ondragelijke surveillance, die de uitoefenaars van eenige bedrijven rusteloos vervolgt, en hun alle denkbeeld van vrijheid, zelfs in hun eigen huis, ontneemt.

(*N. R. C.*)

Zwolle, 19 *febr.* De veestapel dezer provincie geniet in het algemeen een gewenschten voorspoed, en van kalverziekte hoort men slechts enkele gevallen. De longziekte echter neemt nu en dan nog in Mastenbroek en elders een offer weg, en op den stal van den landbouwer *de Jong* aan den Hasselerdijk, waar na het afsterven van drie beesten, de overige, een twintigtal, geheteeld of vrij gebleven waren, zijn er voorleden week weder drie aangetast.

Hoe men elders maatregelen tegen deze ziekte neemt, hebben de veerijke provinciën Vriesland en Groningen getoond, door het dadelijk afmaken der stallen en dat tegen eene volle vergoeding der waarde. De eerste provincie heeft reeds lang bij besluit harer Staten de sommen aangewezen, waaruit die vergoeding plaats heeft; de Staten van Groningen hebben mede reeds in hare vergadering van 1846 een kapitaal van ƒ60,000 inschrijving à 2½ pCt. op het groot-boek daartoe aangewezen, maar wat is er in Overijssel gedaan? Toen het besluit des ministers van binnenlandsche zaken kwam, dat er niets meer zou vergoed worden uit 's rijks veefonds, is door Gedeputeerde Staten eene som van ƒ1700 toegestaan; ziedaar alles. Men heeft der longziekte de teugels gegeven, en het laten gaan, zooals het ging. Het Wetboek van Strafregt werd strengelijk toegepast, doch het veefonds, dat den spaarpenning tot van den armsten hutbewoner bevatte, staakte eenvoudig zijne betaling, behalve dat het bij wijze van gratie de vellen aan bevoorregte gemeenten uitkeerde. Hoe het dan ook met den veestapel in onze provincie gegaan is, zal de statistiek van een stal jaren kunnen aantoonen.

— Het bestuur van het derde landhuishoudkundig congres, bestaande uit de heeren: mr. *B. Wichers*, *U. G. Schilthuis Jz.* en dr. *G. H. Stármgh*, berigt, dat deze bijeenkomst, waartoe de stad Groningen bepaald is, zal gehouden worden op woensdag den 14den junij aanstaande. De leden der onderscheidene commissiën zullen worden uitgenoodigd om zich den dag te voren in het concerthuis, hetwelk tot het houden der vergaderingen bestemd is, te bevinden. Er zal bij die gelegenheid eene tentoonstelling van voorwerpen tot den landbouw behoorende, gehouden worden, terwijl men wenscht het verblijf der deelnemers van het congres zoo nuttig als aangenaam te maken.

(*Overijs.*)

Maastricht, 19 *febr.* Heden ochtend overleed, na eene korte, doch hevige ziekte, in den ouderdom van slechts 47 jaren, jonkheer mr. *H. E. van Panhuys van Haeren*, procureur-generaal bij het provinciaal geregtshof in Limburg, lid der ridderschap van het hertogdom, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw en der Pruissische orde van den Rooden Adelaar 3de klasse.

Mengelwerk.

Veenen in Nederland en in Groot-Brittanje. — Boomen, welke er gekweekt moeten worden. Kunstmatige weiden. Voordeel van het gebruik van beenderen als mest ter verbetering der weiden. Werken tot droogmaking in Bedfordshire. — Bedford-Level, Victoria-Level.

De veenen in Nederland bieden eene bijzonderheid aan, welke de opmerkzaamheid der pachters en landeigenaren verdient: het is eene krachtige poging tot hout-cultuur. In de lage veenlanden, in polders herschapen, van Noord Holland en andere provinciën zijn wilgen en beuken-hakhout zeer talrijk. In de hoogere veenen bereiken de esch, de beuk, de populier, de berk, de eik en andere boomen met breede bladeren hunnen geheelen wasdom en groeijen er van zelf; men is somtijds genoodzaakt geweest de stammen, na ze afgehouwen te hebben, achter te laten, daar de weeke grond het vervoer belette.

Het schijnt, dat er geen belangrijk verschil bestaat tusschen den Frieschen turf en den droogen, bruinen en sponsachtigen turf van Schotland en Ierland. Niets in den aard der droogmaking en der luchtstreek belet, dat dezelfde beplantingen in het Vereenigde Koningrijk gelukken. Tot hiertoe schenen de boomen, die kegelvormige vruchten dragen, het best voor die gronden geschikt te zijn, en men had er een onnoemelijk aantal van geplant, zonder genoeg te letten op den aard van het veen, en de plaatselijke gesteldheid. Die beplantingen met pijnboomen leveren over 't algemeen weinig goed hout. De stammen van eiken, beuken, kastanje- en notenboomen en andere met breede bladeren, van welke men de wortels dikwerf in de veenen aantreft, wijzen de verschillende soorten aan van boomen, die er vroeger groeiden, en welke men er op nieuw moest trachten aan te kweeken.

In het graafschap Lincolnshire zijn de hoogere veenlanden rijk aan stammen van boomen; in de lagere veenen zijn het meestal dennen; in het noorden van Ierland vindt men meer eiken dan dennen, de eerste in de zwarte veengronden, de tweede in de roodachtige, die minder vast zijn. Door een enkelen morgen zwarten veengrond uit te malen heeft een mijner vrienden negen tonnen (9000 Ned. pond) eikenhout gevonden, dat zoo goed bewaard was, dat de opbrengst der verkoop bijna de kosten der droogmaking bestreed. Men treft die bedolven boomen aan op eene diepte van tien tot dertig voet; dit bewijst, dat zij niet alleen groeiden in de onderliggende klei; maar in het veen zelf, in de onderscheidene tijdperken van zijnen aanwas. In de ligte veengronden bereikt de Schotsche den zijnen volkomen ouderdom, terwijl de lorkenboom slechts 15 tot 20 jaar goed groeit. De eik sterft dikwijls wanneer men hem jong plant in het veen, maar hij tiert goed, wanneer men hem zaait, en vervolgens de uitspruitsels snoeit. Op deze wijze plant de natuur de eiken voort in de oorspronkelijke bosschen. Zij groeijen weliger in den grond, waaraan zij van hunne geboorte af gewend zijn. In 't kort, wij kunnen niet genoeg aanraden op grootere schaal de proef te nemen van het aankweeken van boomen met breede bladeren op de veengronden. Het voorbeeld van Nederland is daar om ons aan te moedigen.

Wij hebben verscheidene aanmerkingen op de wijze van landbouw in de Nederlanden, zoo in het algemeen, als in de bijzonderheden; vergenoegen wij ons twee voorbeelden aan te halen van de wijze, waarop men daar het gebruik van goeden mest verwaarloost. Zekere personen, nog weinig bekend met de diensten, welke de scheikunde reeds aan den landbouw heeft bewezen, zien voor een der zegepralen van de aanwending dier wetenschap aan, de wijze welke zij heeft doen kennen tot het ontleden van beenderen, en ze voordeelig aan te wenden tot bemesting van den grond. De wijze, waarvan wij spreken, is nog niet in de Nederlanden ingevoerd, waar de joden een klein monopolie van den handel in beenderen hebben verkregen, die zij opzamelen, koopen en zich weten aan te schaffen, om ze ten laatste naar Engeland uit te voeren.

De Engelsche grond wordt derhalve verrijkt ten koste van Nederland, en vooral de groote weilanden, waar, sedert eeuwen, kaas gemaakt wordt voor den uitvoer. De verkochte hoeveelheid, in 1825, in de steden Alkmaar en Purmerend, gelegen in de groote polders van Noord-Holland, bedroeg 4.400,000 Ned. ponden voor de eerste stad, en 1 300,000 ponden voor de tweede; op Texel werd in datzelfde jaar 32,000 pond geitenkaas verkocht. Geene provincie van Groot-Brittanje levert in dit opzigt meer overeenkomst op met de uitgestrekte weilanden van Holland dan Cheshire, waar men sedert eeuwen ook zulk eene ontzaggelijke menigte kaas maakt en uitvoert. Door veel te leveren, vermagerde de grond, toen de goede uitkomsten, verkregen door het gebruik van beenderen als mest, den veehouder er toe bragten hetzelfde te beproeven in de weiden. In sommige districten viel die proefneming niet gunstig uit, maar de waarde der weiden in Cheshire, waarin men deze nieuwe bemesting bezigde, werd in vele streken vervijfdubbeld, en de goede gevolgen bleven nog 20 à 30 jaren zigtbaar. De oorzaak van zulk eene belangrijk verbetering werd weldra verklaard door de scheikundige ontleding der melk, kaas en beenderen. Men ontdekte dat de koemelk eene aanzienlijke hoeveelheid beenstof bevatte, en dat elke koe, die kalfde, elk jaar aan den grond de grondstoffen voor 82 pond beenderen ontnam. Twintig centenaars van dezelfde stof waren dus elke 27 jaren noodig om aan den grond terug te geven, wat hij verloren had.

De Hollanders begaan nog den anderen misslag, door aan de Engelschen de raapkoeken en het bezinksel te verkoopen van den olie, dien zij bereiden, in plaats van hetzelve tot bemesting hunner landerijen aan te wenden. De westelijke graafschappen van Engeland waren tot hier toe wel, bij dit slecht begrip der Hollanders van hunne belangen als landbouwers.

De hooge veenlanden van Friesland zijn hunne voornaamste waarde verschuldigd aan den turf, die, door de kanalen, welke die provincie doorsnijden, geladen wordt op de plaats zelve, waar hij wordt gestoken en vervoerd naar de zuidelijke en oostelijke markten. Intusschen verbouwt men er in 't groot boek-

wint, en dat op de volgende wijze. Men verbrandt de magere gramenhoutjes, die den grond bedekken, men strooit de asch uit, zaait het graan en tegen den gewonen tijd wordt de oogst rijp; maar men bezigt geen enkele soort van bemesting, en na de inzameling wordt de akker aan zich zelven overgelaten, voor een tijd, die verschilt van 5 tot 20 jaren.

Het zaaijen van grasplanten ter verbetering der weiden is er bijkans onbekend. Wij weten ook niet, dat men in eenige streek van Holland groote kunstweiden heeft aangelegd. Honderd pond klaverzaad is genoeg om de markt van Amsterdam te voorzien. Dit zou toch het middel zijn onmetelijke uitgebreidheden van land, welke tot hiertoe niets opleveren, waarde te doen verkrijgen, en door het gebruik van mest, die gemakkelijk aangebragt kon worden, zou men meermalen kunnen oogsten op de ondankbaarste veengronden. Rotterdam en Harlingen voeren tegenwoordig veel vee uit voor de Engelsche markt. Deze nieuwe weg tot uitvoer moest de Hollandsche landlieden opmerkzaam maken op de veefokkerij, als het middel om den mest te vermeerderen en daardoor de opbrengst hunner landerijen. Het gebruik van kunstmatige voeding zou hun hoornvee in zwaarte doen winnen, en tevens de hoedanigheid van het vleesch verbeteren.

Na onze gedachten over de droogmakerijen in Holland ontwikkeld te hebben, kunnen wij niet met stilzwijgen voorbijgaan wat de Engelsche ingenieurs van hunne zijde gedaan hebben voor den landbouw in dergelijke omstandigheden. Iedereen heeft hooren spreken van den *Bedford-Level*, eene groote uitgestrektheid lage en veenachtige grond die bij Ely begint en zich naar het noordoosten uitstrekt in het dal van Witham. Ten oosten begrensd door hoogten van schelpsteen, en door den mond van den Wash aan de westzijde, heeft hij eene lengte van 70 à 80 mijlen, bij eene breedte van 20 tot 40; zijne uitgestrektheid is 700,000 morgen. Een andere minder uitgestrekte vlakte van veenen en moerassen grenst aan de oostelijke helling dierzelfde heuvels van schelpsteen, langs den beneden-oever van de Trente, en bij hare vereeniging met de Ouse van Yorkshire, de Aire en den Don.

In verscheidene opzigten hebben deze gronden, van geringe diepte, veel overeenkomst met die van Holland, en zij zijn van oudsher eveneens het tooneel geweest van den strijd tusschen het menschelijk vernuft en de elementen, echter in geheel verschillende omstandigheden, en die er ver van af waren dezelfde mate van volharding en standvastigheid te vereischen.

De natuurlijke gedaante en zamenstelling van den *Bedford-Level* zijn gemakkelijk te begrijpen. Ten oosten is hij begrensd door bovengenoemde heuvels van schelpsteen, waaruit de zes rivieren van den *Level* ontspringen: de Ouse, de Cam, de Nen, de Welland, de Glen en de Witham. De reiziger, die zich, van die heuvelen komende, naar den oostelijken kant wendt, komt eerst door eene streek van vaste en afdalende gronden, die langzamerhand effen worden; dit is de natuurlijke schuinte, veroorzaakt door de afbrokkeling der heuvels. Daarop komt hij in een laag en effen land, bedekt met veenen van verschillende diepte, waar men talrijke stammen van boomen aantreft, eerst van eiken, daarna van pijnboomen. Hier waren oudtijds eikenwouden meer binnenwaarts gelegen, en de pijnboomen meer naar de zee; de boomen, die in de onderliggende klei groeiden, zijn vervangen en bedekt door het veen. Zijnen weg voortzettende bereikt hij langs een zacht opklimmend pad de hooge *fens* (moerassen), eene streek van klei en mergelaarde van verschillenden graad van taaiheid, waar geen veen meer is, en die hier door boomen schijnt bedekt te zijn geweest. Verder, insgelijks wat hooger gelegen, bereikt hij moerassige landen, gevormd door vruchtbaar zeewater, omringd door dijken en aan de zee ontworsteld door het menschelijk vernuft. Nog verder, aan gene zijde van de dijken, strekken zich de buitenste moerassen uit, in de gedaante van een lange strook met gras begroeid, en deze moerassen worden op hare beurt vervangen door lange lagen van zwarte bezinksels, die slechts bij ebbe zigtbaar worden. De streek der veengronden hebben ongeveer 30 mijlen lengte op 10 breedte, en die der verzamelplaatsen der zee en der zoute moerassen 45 mijlen lengte op eene breedte van 4 tot 15 mijlen.

Vroeger was de grond, gelegen aan den voet der heuvels, bedekt met besschen, die overstroomd werden door den vloed van een kleinen inham der Noordzee, gewoonlijk de Wash genaamd. De rivieren voerden haar slijk mede, en lieten het vooral bij den mond achter, waar het ontmoeten van zoet en zout water eenen vermenging veroorzaakt van minerale en dierlijke zelfstandigheden, waaruit wij gezien hebben, dat de aanspoelingen van den Rijn ontstaan zijn. Op deze wijze geraakten de uitwateringen langzamerhand verstopt, en de beddingen werden hooger, zoodat zij niet meer het water konden bevatten, dat, na zware regens van de oostelijke heuvels afstroomde. Dat overloopend water overstroomde op zijne beurt den bodem der wouden en baande zich nieuwe uitgangen; het land, dat het digtst aan zee gelegen was, verhief zich langzamerhand, terwijl het meer binnenwaarts gelegene zijne eerste hoogte behield; dit verklaart de rigting van den weg die leidt naar de hooglandsche moerassen, een natuurlijk dijk of dam, die het wegvloeijen des waters belet. De overstroomde besschen werden door den tijd veranderd in veenen, of verdeeld in meeren en eilanden, naar gelang de meerdere of mindere verhevenheid van den bodem. Naarmate het land zich verder in zee uitstrekte, door de aanslibbing der rivieren en het bezinksel der zee, werd de loop der rivieren al meer bronkelig en geraakte meer en meer verstopt, de waterspiegel, verhief zich ook; terwijl de diepte des waters vermeerderde in het binnenste gedeelte des lands, en nieuwe gronden overstroomd werden, groeiden de uitgestrektheid en dikte der veenen tevens aan.

Het is duidelijk, dat men hier niet dezelfde moeijelijkheden ondervond als in Holland, vooreerst zijn de zes rivieren, die in *Bedfort-Level* hunne wateren in den Wash storten, vergelijkenderwijze klein, en ontvangen den regen van eene kleine uitgestrektheid gronds. Hoewel zij aan veelvuldigen was onderhevig zijn, en soms buiten hare oevers treden, verbreiden zij echter nimmer dien schrik, noch rigten zulk eene verwoesting aan als de gezwollen wateren van den Rijn en de Maas. Evenmin had men den aanval te weerstaan van de vreesselijke golven eener zee, open voor alle winden; geen groote zeeweringen aan te leggen, te bewaken en te onderhouden. Wel is waar, als een noordoosten wind den vloed opstuwt aan den mond van den Wash, worden de natuurlijke wallen geteisterd en somtijds overstroomd, maar sedert 1413, het jaar waarin een groot aantal personen in hun bed verdronken, waarin duizende schapen omkwamen, en de schade ongeveer £ 26,000 beliep, heeft men geen dier groote ongelukken te betreuren, die jaarlijks Nederland in rouw dompelen. Het ensemble der gronden die den Bedford-Level vormen, de moerassige gronden van Norfolk, die van Klein-Holland, de andere veenen van Lincolnshire en van de Trent, ten oosten en noorden van het eiland Axholme, al die gronden, zeggen wij, ofschoon laag, turfachtig, en blootgesteld aan menigvuldige overstroomingen, zijn (en de meeste voor een aanzienlijk aantal voeten) boven de oppervlakte der ebbe van den Wash en den Humber verheven. Deze laatste omstandigheid vereenvoudigde het werk aanzienlijk.

Daar het bed der rivieren van Bedford-Level onmerkbaar verhoogd werd, door de vermeerdering van het besinksel, zijn zij ten laatste gaan stroomen als de Po, de Missisippi en de Rijn, langs een schakel van hoogten, gevormd door hunne eigene wateren: na sterke regens werden de uitgestrekte weidevelden dikwijls overstroomd, men moest ze dus door sterke dijken verdedigen. Sedert de regering van WILLEM den *Veroveraar*, omdijkte men dus de rivier Welland langs dat gedeelte van haren loop, dat den Deeping-Fen doorstroomt.

Daar de lage veenen dikwijls overstroomd werden, en de monden der rivieren verstopt raakten, moest men kanalen graven, die in den Wash uitliepen, of in meer benedenwaarts gelegen gedeelten der rivieren zelven. Het oudste dier kanalen, *Morton's leam*, werd in 1478 gegraven, door MORTON, bisschop van Ely, sedert zoo beroemd als raadsman van HENDRIK VII en beschermer van sir THOMAS MORE. In 1620 deed FRANS graaf van Bedford, »de oude rivier van Bedford" graven en verscheidene andere belangrijke kanalen. Zijn zoon, de eerste hertog van dien naam, geassocieërd gedurende de republiek met den beroemden CORNELIUS VERMUYDEN, wiens werken in het dal van den Don het belangrijkste hoofdstuk uitmaken van *de geschiedenis van het eiland Axholme*, deed verscheidene nieuwe uitwateringskanalen graven, om dat groote doel te bereiken. De maatschappij van Bedford-Level werd later opgerigt onder de regering van KAREL III; men vertrouwde hem het onderhoud der eerste werken toe, en een groot gedeelte van die later werden daargesteld is men, naar het gerucht, aan zijne vernuftige pogingen verschuldigd.

Maar de droogmaking bleef onvolkomen; de uitwatering der rivieren geraakte telkens verstopt; de waterspiegel was in de uitwaterings-kanalen niet laag genoeg; men was daarom genoodzaakt een groot aantal veenen door dijken te omringen gelijk de Hollandsche polders, watermolens te bouwen, om het water tot eene genoegzame hoogte op te voeren en het in de rivieren te doen uitstroomen. Deze nieuwe manier vond zooveel bijval, dat men meer dan vijfhonderd molens bij Bedford-Level telde; maar de wind was veranderlijk. »Op het oogenblik dat de oogst slechts de sikkel wachtte des maaijers, zag de landman zich soms ten gronde gerigt door eene overstrooming, terwijl zijne molens, zijne eenige hoop, slechts een ademtogt des winds afwachtten om te malen." Het werktuig van WATT herstelde dit gebrek. Tegenwoordig vindt men geen enkelen molen meer in de zuidelijke en noordelijke gedeelten van de groote vlakte; ofschoon er nog ongeveer honderd en vijftig bestaan in het middelste gedeelte, en een honderdtal in de andere districten.

Ongelukkiglijk lette men nimmer op de monden der rivieren; men liet ze zoo verstoppen, dat groote overstroomingen van tijd tot tijd onvermijdelijk werden. Die van den Nen, in het laatst der voorgaande eeuw, veroorzaakten groote schade over de geheele uitgestrektheid der noordelijke vlakte. Men raadpleegde den heer RENNIE en andere bekwame ingenieurs, en de werken, onder hunne leiding uitgevoerd, leverden onverwachte resultaten. De landerijen door den Nen overstroomd, werden niet alleen droog gemaakt, maar men kon in 't vervolg de windmolens en de stoomwerktuigen ontberen, daar het drooglopen sedert bewerkt werd door de natuurlijke uitwatering in zee, ten koste van 4 à 5 schillings jaarlijks per morgen. Men heeft ook den mond van den Witham, den Welland en de Ouse, veel verbeterd en wanneer het doel van de bill van 1844, betrekkelijk die laatste rivier, geheel bereikt zal zijn, heeft men alle reden om te hopen, dat men zijne toevlugt niet meer tot eene kunstmatige droogmaking zal behoeven te nemen; de honderd zeventig molens en de zeven stoommachines in het midden der vlakte zullen verdwijnen: het laatste meer, *Whittlesea Mere*, zal van de kaart worden uitgewischt, en het geheele land droog gemaakt door de natuurlijke uitwatering. Wanneer het mogelijk was insgelijks de sluis van Boston te kunnen missen, zouden de veenen van den Witham dezelfde voordeelen verkrijgen, en van de vijftig stoommachines en twee honderd vijftig molens, die nu nog in die graafschappen gebruikt worden, zouden over eenige jaren naauwelijks een spoor meer overblijven.

Zoodra de turfveenen en moerassen van Groot-Brittanje droog zullen geworden zijn, door de natuurlijke wegvloeijing des waters, zal alle overeenkomst tusschen Bedford-Level en de Hollandsche polders ophouden. Het droogmaken van den Victoria-Level, tot hiertoe slechts ontworpen, maar waarvan de uitvoering onlangs door eene wet is bepaald zal zich over niet minder dan honderd vijftig duizend morgen uitstrekken, door dijken aan den Wash ontwoekerd. Met betrekking tot de uitgestrektheid zal het eene nog reusachtiger onderneming zijn dan het droogmaken van het Haarlemmer-meer, maar wanneer men denkt aan den eigenlijken aard der onderneming, is het geheel anders. De Victoria-Level toch, na met dijken omringd te zijn, zal door puin opgehoogd worden tot aan den spiegel van den vloed, zoodat het water steeds eene natuurlijke afvloeijing hebben zal. Reeds zijn drie en zeventig duizend bunders droog bij ebbe. Nadat men, daarentegen, al het water uit het Haarlemmer-meer zal gepompt hebben, zal men het droog moeten houden door machines, die steeds in werking zullen moeten blijven. Bebouwd en bewoond, zal het steeds bedreigd blijven door eene plotselinge overstrooming van de Noordzee.

(*Edinburgh Review.*)

Advertentiën.

Men zal op Woensdag den 23sten Februarij 1848, des avonds ten 7 ure, in het Logement *den Arend*, in de Rijnstraat te *Arnhem*, in het openbaar, bij Inzet, en 14 dagen later, ter zelfder uur en plaats, bij Toeslag, krachtens bedongene onherroepelijke magtiging, verkoopen:

Een HUIS en ERVE, met daarachter gelegen PAKHUIS en ZOLDER, staande en gelegen binnen *Arnhem*, in de Korte Walstraat, Kadaster Sectie O, No. 2496, groot 77 Ellen.

Tevens zullen alsdan worden verkocht:

DRIE VROUWEN ZITPLAATSEN, in de Groote Kerk te *Arnhem*, en wel de dertiende plaats op de eerste bank, en de elfde en twaalfde plaats op de vierde bank, in het Middenpad.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris Mr. *G. VAN ECK*, te *Arnhem*, die met deze veilingen is belast.

De Notaris *KOLFSCHOTEN*, te *Arnhem*, zal, op Dingsdag den 29sten Februarij 1848, des voormiddags om 10 ure, in het Logement *de Kroon*, op de Groote Markt, te *Arnhem*, publiek verkoopen:

Eenen netten en zindelijken INBOEDEL, bestaande uit allerhande HUISRAAD, als: MAHONIJHOUTEN STOELEN, TAFELS, SECRETAIRE, CANAPÉ, LINNENKASTEN, eene uitmuntende fraaije PIANO, uit de Fabriek van *ERARD*, te *Parijs*; — voorts SPIEGELS, SCHILDERIJEN, KOPER-, TIN-, GLAS-, en AARDEWERK, LINNEN en PELLEN, gemaakt GOUD en ZILVER KLEEDEREN, BOEKEN, MUZIJK, BEDDEN met TOEBEHOOREN. — Alles behoorende tot de nalatenschap van wijlen den Heer *J. P. ARENS*.

De goederen zijn daags te voren van 10 tot 4 uur voor een ieder te zien.

† † † Diegenen, welke verlangen, primo Maart eerstkomende toegelaten te worden tot het STEDELIJK GIJMNASIUM te *Zutphen*, worden verzocht zich voor den 29sten Februarij bij den Ondergeteekende aan te melden, daar op dien dag het Examen voor de Novitii zal plaats hebben.

Zutphen, 21 Februarij, 1848.

De Rector van het Stedelijk Gijmnasium te *Zutphen*.

B. J. MATTHES JCzn.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 22 Febr. 1 El 7 Palm 6 Duim; gew. O.D. gev. 1 A.D.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.